

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการปฏิบัติงาน สภาพและปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์วิชาการเขต สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร รายละเอียดที่จะเสนอต่อไปจะประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ลำดับขั้นตอนและวิธีการในการดำเนินการวิจัย แหล่งข้อมูลสำหรับการวิจัย ลักษณะเครื่องมือที่ใช้และการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของศูนย์วิชาการเขต สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์วิชาการเขต สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

แหล่งข้อมูลสำหรับการวิจัย

แหล่งข้อมูลสำหรับการวิจัยประกอบด้วย ข้อมูลจากเอกสาร และข้อมูลจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของศูนย์วิชาการเขต กรุงเทพมหานคร

แหล่งเอกสารข้อมูลประกอบด้วย เอกสารแนวทางการดำเนินงานของศูนย์วิชาการเขต แผนและโครงการของศูนย์วิชาการเขต รายงานการประชุม รายงานการปฏิบัติงาน สรุปผลการประชุมสัมมนา และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

แหล่งข้อมูลซึ่งเป็นบุคคลจะประกอบด้วย

- 1 คณะกรรมการบริหารโครงการศูนย์วิชาการระดับสำนักงานศึกษา ตามคำสั่ง กรุงเทพมหานคร 972/2534 จำนวน 18 คน ใช้วิธีสัมภาษณ์ทุกคน
- 2 คณะกรรมการอำนวยการศูนย์วิชาการเขต 14 สำนักงานเขต ประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์ดำรงตำแหน่งรองประธานคณะกรรมการศูนย์วิชาการเขต โดยตำแหน่งและผู้ได้รับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งเลขานุการคณะกรรมการอำนวยการศูนย์วิชาการเขต รวมจำนวน 28 คน
3. คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์วิชาการเขต 14 สำนักงานเขต ประกอบด้วย
 - 3.1 ประธานคณะกรรมการดำเนินงาน
 - 3.2 เลขานุการคณะกรรมการดำเนินงาน
 - 3.3 ประธานฝ่ายวิชาการ
 - 3.4 ประธานฝ่ายกิจกรรม
 - 3.5 ประธานกลุ่มวัดผลประเมินผลและวิจัย
 - 3.6 ประธานกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์
 - 3.7 ประธานกลุ่มทักษะภาษาไทย
 - 3.8 ประธานกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
 - 3.9 ประธานกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย
 - 3.10 ประธานกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ
 - 3.11 ประธานกลุ่มประสบการณ์พิเศษภาษาอังกฤษ
 - 3.12 ประธานกลุ่มกีฬา
 - 3.13 ประธานกลุ่มศิลปะ
 - 3.14 ประธานกลุ่มดนตรี
 - 3.15 ประธานกลุ่มลูกเสือเนตรนารี
 - 3.16 ประธานกลุ่มยุวกาชาดผู้บำเพ็ญประโยชน์
 - 3.17 ประธานกลุ่มกิจกรรมพิเศษ

รวมสำนักงานเขตละ 17 คน จำนวน 14 สำนักงานเขต รวมทั้งสิ้น
จำนวน 239 คน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรประธานคณะกรรมการดำเนินงานฝ่ายวิชาการและ
ฝ่ายกิจกรรม

ที่	แหล่งข้อมูล สำนักงานเขต (คน)	ประธานฝ่าย วิชาการ (คน)	ประธานฝ่าย กิจกรรม (คน)	ประธานกลุ่ม พัฒนาการสอน (คน)	ประธานกลุ่ม กิจกรรม (คน)	ประธานฝ่าย วัดผล (คน)	รวม (คน)
1.	บางขุนเทียน	1	1	6	6	1	15
2.	บางกอกน้อย	1	1	6	6	1	15
3.	ราชบุรีบูรณะ	1	1	6	6	1	15
4.	บางกะปิ	1	1	6	6	1	15
5.	สนามาวา	1	1	6	6	1	15
6.	คูสิต	1	1	6	6	1	15
7.	ธนบุรี	1	1	6	6	1	15
8.	หนองจอก	1	1	6	7	1	16
9.	ทวีศวาง	1	1	6	6	1	15
10.	มีนบุรี	1	1	6	6	1	15
11.	พระนคร	1	1	6	6	1	15
12.	บางเขน	1	1	6	7	1	16
13.	ป้อมปราบ	1	1	6	6	1	15
14.	สัมพันธวงศ์	1	1	6	5	1	14
	รวม	14	14	85	84	14	211

เครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล 3 ประเภท ประกอบด้วย

ประเภทที่ 1 แบบศึกษาเอกสาร (Documentary) ประกอบด้วย เอกสาร แนวทางการดำเนินงานของศูนย์วิชาการเขต แผนงาน/โครงการของศูนย์วิชาการเขต รายงานการประชุม รายงานการปฏิบัติงาน สรุปผลการประชุมสัมมนา และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ประเภทที่ 2 แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อนำไปสัมภาษณ์ฝ่ายนโยบายระดับสำนักการศึกษา โดยเนื้อหาการสัมภาษณ์จะครอบคลุมถึงการจัดโครงสร้างระบบงานของศูนย์วิชาการแต่ละระดับ กลไกในการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ที่สำนักศึกษากำหนดตามคู่มือปฏิบัติการ การประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมา และปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

ประเภทที่ 3 แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อสอบถามคณะกรรมการฝ่ายวิชาการและฝ่ายกิจกรรมของคณะกรรมการดำเนินงานศูนย์วิชาการเขต โดยจะครอบคลุมในเรื่องของการวางแผน การดำเนินงาน การประเมินผลและปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน

การสร้างแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามนั้นสร้างขึ้นโดยอาศัยกรอบแนวคิดในการวิจัย และโดยปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์มี 1 ชุด เพื่อใช้สัมภาษณ์คณะกรรมการบริหารโครงการศูนย์วิชาการเขตระดับสำนักการศึกษา

ส่วนแบบสอบถามเป็น 6 ชุด ใช้สอบถามคณะกรรมการอำนวยการศูนย์วิชาการเขต คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์วิชาการเขต คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ คณะกรรมการฝ่ายกิจกรรม คณะกรรมการฝ่ายวัดผลประเมินผลและวิจัย และประธานกลุ่มพัฒนาวิชาการและกิจกรรมทุกกลุ่ม

โครงสร้างเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นข้อความเกี่ยวกับสถานภาพ ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์วิชาการเขต ซึ่งในส่วนนี้จะมีความแตกต่างกันตามบทบาทของคณะกรรมการแต่ละระดับ/กลุ่ม โดยมีความแตกต่างกันในข้อประเด็นต่อไปนี้

ในการสร้างแบบสัมภาษณ์/แบบสอบถามได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่สำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้

- ขั้นที่ 1 กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย
- ขั้นที่ 2 ร่างต้นฉบับแบบสัมภาษณ์/แบบสอบถาม
- ขั้นที่ 3 ทดลองใช้เครื่องมือ
- ขั้นที่ 4 แก้ไขปรับปรุงเครื่องมือ

ขั้นที่ 1 การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าและประมวลความรู้เกี่ยวกับ

ศูนย์วิชาการเขตของกรุงเทพมหานครในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการระดับต่าง ๆ และบุคคลที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของศูนย์วิชาการเขต การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะครอบคลุมเนื้อหาสาระในการดำเนินงาน 4 ด้าน คือ

1. การจัดโครงสร้างระบบงานของศูนย์วิชาการเขต
2. กลไกในการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ปรากฏในคู่มือปฏิบัติงาน

ศูนย์วิชาการ

3. ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานศูนย์วิชาการเขต
4. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของศูนย์วิชาการเขต

แต่ละเรื่องมีรายละเอียดเฉพาะประกอบของแต่ละด้านดังต่อไปนี้

1. การจัดโครงสร้างของศูนย์วิชาการเขต
 - 1.1 การแบ่งงาน
 - 1.2 การประสานงานระหว่างศูนย์วิชาการระดับสำนักการศึกษา และ

สำนักงานเขต

- 1.3 การกำหนดอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบ
- 1.4 การกำหนดระเบียบ หรือแนวทางในการปฏิบัติงาน
2. กลไกในการปฏิบัติงานของศูนย์วิชาการเขต
 - 2.1 สำนักรวบรวมปัญหาเฉพาะของโรงเรียนต่าง ๆ ในสังกัดสำนักงานเขต

2.2 รวบรวมปัญหา และความต้องการในการพัฒนาวิชาการของฝ่ายและ
กลุ่มต่าง ๆ

2.3 พิจารณาตัดสินใจเลือกโครงการ/แผนงานที่จะปฏิบัติ

2.4 นำแผนงาน/โครงการขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการอำนวยการ

2.5 ดำเนินงานตามโครงการให้เป็นไปตามกำหนด

3. ในด้านการปฏิบัติงานที่ผ่านมาของศูนย์วิชาการ เขตว่าบรรลุดุฎประสงค์เพียงใด
ประกอบด้วยรายละเอียดของประเด็นที่ศึกษาครอบคลุมเรื่อง

3.1 การใช้เวลาในการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ

3.2 การปฏิบัติตามขั้นตอนของแผนงาน/โครงการ

3.3 การประเมินผล และสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน

3.4 การประเมินความสำเร็จตามความมุ่งหมายของแผนงาน/โครงการ

3.5 การเก็บรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน

ในข้อ 3.4 ใช้เกณฑ์การประเมินค่า ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 5 ช่วงระดับ
โดยมีคะแนนและความหมาย ดังนี้

ช่วงระดับคะแนน 5 คะแนน หมายถึง ระดับที่ประสบผลสำเร็จมากที่สุด

ช่วงระดับคะแนน 4 คะแนน หมายถึง ระดับที่ประสบผลสำเร็จมาก

ช่วงระดับคะแนน 3 คะแนน หมายถึง ระดับที่ประสบผลสำเร็จปานกลาง

ช่วงระดับคะแนน 2 คะแนน หมายถึง ระดับที่ประสบผลสำเร็จน้อย

ช่วงระดับคะแนน 1 คะแนน หมายถึง ระดับที่ประสบผลสำเร็จน้อยที่สุด

4. ในด้านปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยรายละเอียดของประเด็น
ที่ศึกษาครอบคลุมเรื่อง

4.1 คน

4.2 เงิน

4.3 วัสดุ

4.4 การจัดการ

โครงสร้างเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์/แบบสอบถาม เพื่อการวิจัยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม/สัมภาษณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์วิชาการ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถาม/สัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน

ขั้นที่ 2 การร่างต้นฉบับแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

เป็นการร่างต้นฉบับแบบสัมภาษณ์/แบบสอบถามและเขียนข้อทรงคำถาม

ซึ่งผู้วิจัยได้นำสาระและกรอบแนวคิดในการปฏิบัติงานของศูนย์วิชาการ เขตดังกล่าวมาแล้วข้างต้น มาใช้เป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เสร็จแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาในการวิจัยพิจารณาเพื่อแก้ไขปรับปรุง

ขั้นที่ 3 การทดลองใช้เครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาในการวิจัยแล้วไปทำการทดลองใช้กับกลุ่มประชากรในศูนย์วิชาการ เขตพญาไท ซึ่งอยู่นอกขอบข่ายกลุ่มประชากรในการวิจัย ทั้งนี้เพื่อจะได้ทำการตรวจสอบหาความเที่ยงตรง ความสอดคล้องในด้านเนื้อหา และแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ ของแบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์ ก่อนที่จะนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

ขั้นที่ 4 การแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามที่นำไปใช้ทดลองแล้วมาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาในการวิจัย และทำการแก้ไขปรับปรุง เมื่อถูกต้องสมบูรณ์แล้วได้นำไปจัดพิมพ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยตามลำดับต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีปฏิบัติ 2 วิธี คือ

1. ในส่วนการสัมภาษณ์ ได้ใช้วิธีการนัดหมายกับผู้ที่จะสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์แล้วไป

สัมภาษณ์ตามนัด

2. ในส่วนที่เป็นแบบสอบถามคณะกรรมการดำเนินงานศูนย์วิชาการ เขตนั้น การส่งแบบสอบถามและการรับ ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากเลขานุการศูนย์วิชาการเขตทั้ง 14 ศูนย์ ให้ส่งประธานอนุกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ในศูนย์ของตน แล้วมาขอรับคืนจากเลขานุการศูนย์วิชาการด้วยตนเองตามกำหนด

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ได้ฉีด/ส่ง และได้รับคืนจำแนกตามกลุ่มประชากร

กลุ่มประชากร	ฉีด/ส่งไป	ได้สัมภาษณ์/ได้รับคืน	ร้อยละ
คณะกรรมการอำนวยการศูนย์วิชาการเขต	28	28	100.00
คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์วิชาการเขต	28	19	67.86
ประธานกรรมการฝ่ายวิชาการ	14	14	100.00
ประธานกรรมการฝ่ายกิจกรรม	14	14	100.00
ประธานกลุ่มพัฒนาการเรียนการสอน	84	79	94.05
ประธานกลุ่มกิจกรรม	84	82	97.62
รวม	252	236	93.65

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนแบบสัมภาษณ์คณะกรรมการบริหารโครงการศูนย์วิชาการระดับสำนัก
การศึกษาที่ได้ نقد และได้สัมภาษณ์

กลุ่มประชากร	نقد/ส่งไป	ได้สัมภาษณ์/ได้รับคืน	ร้อยละ
คณะกรรมการบริหารโครงการศูนย์วิชาการ ระดับสำนักการศึกษา	18	15	83.33

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมมาดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์โดยวิเคราะห์เนื้อหา หาค่าความถี่
ค่าร้อยละ แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง
2. ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์แบบเอกสาร ทำการวิเคราะห์เนื้อหา หาค่าความถี่
ค่าร้อยละ แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง
3. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์/แบบสอบถาม ในส่วนที่เป็นแบบประเมินค่า นำมา
วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วเสนอเป็น
ตารางประกอบความเรียง โดยให้ค่าเฉลี่ยของคะแนนคิดเป็นค่าระดับความประสพผลสำเร็จ
มากน้อยดังนี้ คือ

ค่าเฉลี่ยของคะแนน	4.51-5.00	หมายถึง	ประสพผลสำเร็จในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยของคะแนน	3.51-4.50	หมายถึง	ประสพผลสำเร็จในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยของคะแนน	2.51-3.50	หมายถึง	ประสพผลสำเร็จในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยของคะแนน	1.51-2.50	หมายถึง	ประสพผลสำเร็จในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยของคะแนน	1.00-1.50	หมายถึง	ประสพผลสำเร็จในระดับน้อยที่สุด